

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmertlel levelek csak ismert kezektől
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSASALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési ár:

Othasábos petitor egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyiltér 4 hasábos petitorért 20 kr.

Hirdést vagy reklamot magában foglalt
újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szombat November 14.

228. szám.

A béke fejedelem gondja.

Budapest noa. 13.

A szavakat, melyeket felséges királyunk a trónról intéz népeikhez, ezek mindig hódoló érdekekkel fogadják. De ritkán kellett monarchiánkban oly mély benyomást a korona enuncziációja, mint az a trónbeszéd, melylyel Ő Felsége a delegáció ülését ezuttal nyitotta meg.

E szavakban igazán megható hangjai csendülnek meg ama kegyes, atyai érzelmeknek, melyek e monarchia népeit eltöltik Ő Felsége nemes szívével. És nemcsak a saját alattvalóinak oltalmazója volt az, aki I. Ferencz József beszédében megszólalt; de nyilatkozott abban az a nemesszívű ember is, aki a béke fenntartását az összes emberiség javára tette élete és törekvése céljává. Bármily megnyugtató legyen is a legmagasabb trónbeszédnek az a biztosítása, hogy monarchiánkkal az összes hatalmak kivétel nélkül barátságos viszonyban állnak, az egész beszédet mégis egy bánatos hang lengi át, mely úgy tetszik, mintha a békés törekvések sikerében való, csak nehezen elnyomott kételyből bugyogna elő.

Hisz felette jellemző a különbség, melyet Ő Felsége szavai szövetségeseink békeszeretete s a többi kabinetek politikája közt tettek. Míg a hármasszövetség békeszeretete minden fenntartás nélkül konstataálnak tűnik fel, addig a többi kabinetekről csak az említetik, hogy ők is hasonló békés törekvések biztosításait juttatták hozzánk.

Ez a nuance sokat jelent, mert bár discretívál, de mégis érthetően kivethető belőle a székeszisz, valjon a többi hatalmak is oly komolyan veszik békés biztosításait, mint mi és szövetségeseink. Ez a kértly aztán igazolja is a fájdalom rezignációt, melylyel megállapítatik a tény, hogy még korai lenne, Euró-

pa politikai helyzetének veszedelmes voltát elhárítottak tekinteni s a katonai készülődésekben szünetet tartani.

Való igaz, e veszélyek folyton léteznek s nem csökkentek. Egy évtizednél régebb idő óta a kormányok és népek részéről a legnagyobb erőfeszítésekre van szükség a fenyegető krízis kitörésének elhárítása végett, de ha ez sikerült is eddig, ezzel még nem sokat értek el a végső békecélna. Mert lappangó állapotban folyton léteznek a krízisek s az egy évtized óta folytatott fegyverkezések annyira felhalmozták a gyújtóanyagot az európai légkörben, hogy minden, még oly jelentéktelen esemény is véletlenül az aggódva várt katasztrófához vezethetne.

Ily körülmények közt kell, hogy örvendetes vigaszára szolgáljon monarchiánk népeinek, sőt az egész polgárusult világ nemzetének, hogy Habsburg trónján egy nemesszívű és kegyes békefejedelem ül, a ki, ámbár néhez gondok töltik el szívével a békéről, ünnepélyesen proklamálja lelke legbensőbb vágyaként, hogy majdan azt az örömhirt jelenthesse népeinek, mely szerint véget értek a fenyegetett béke mostani gondjai s terhei.

Ő Felsége népeire pedig az a kötelesség hárul, hogy felséges uruknak a béke fenntartására czélzó törekvéseiről őszinte hálával fizessenek s a béke idejét arra használják, hogy ha egykor mindenek és mindenek dacára kitör a háboru, oly helyzetben legyenek, hogy összegyűjtött erővel és hősi odaadással szálhassanak sikra a trón szilárdságáért, a haza nagysága- és dicsőségéért. (P.C.)

Ő felsége válasza és a sajtó. Mérvadó körökben — mint a „Bud. Corr.”-nak Bécsből távirjuk — megütközést keltett, hogy ő felsége válasza a két delegáció elnökeinek beszédeire, a sajtó egy része által nem találtatott teljesen békésnek és megnyugtatósnak. A válasz szövege erre legkevésbé szolgálta-

tott okot és csak a közvélemény kétségtelenül nyomott hangulata okozhatta ő felsége szavainak helytelen magyarázatát, melyek kétségtelen, pregnans módon, nemcsak az eddig fenyegetett békének biztosítását, hanem a népek megszabadításának lehetőségét a katonai készülődésektől kiátásba helyezik. A magyar delegáció külügyi albizottságának szombaton tartandó ülése, amelyben a külügyminiszternek, válaszul a hozzá intézett számos kérdésre, terjedelmes exozéja várható, meg fog győzni, hogy ő felsége válaszában sokféle értelmzése tulzott.

A főiskolai nyilvános olvasó terem.

Debreczen, nov. 13.

Városokon a műveltségnek hathatós tényezői a nyilvános könyvtárak, amelyeknek olvasó termei mindenkinek nyitva állanak. — A művelt külföldön nincsen is valamire való város, amelynek meg ne volna a maga nyilvános könyvtára, némelyiknek több is.

Részt magánosok, részint fejedelmek, városok, testületek bőkezűségének köszönhetik alapításukat. — Németországon maguk a városok elsőrendű kötelességöknek tekintik, hogy a közönség számára közkönyvtárt tartanak feun és többnyire palotába helyezik el azt.

Hazánk néhány gazdag könyvtára közül alig egy-kettő van még megnyitva a nagy közönség használatára nyilvános olvasóterem berendezése által. A vidéken Szeged város magy példányszerűleg elől ezen a téren. — A nagy magyar város, azonkívül, hogy tágas helyiséget adott a neki ajándékozott Somogyi könyvtárnak, évente több ezer forintot költ annak gyarapítására, őrszérére és a vele kapcsolatos nyilvános olvasó teremre.

Két év óta a tiszántúli ev. ref. egyházkerület is nagylelkűen közkincsese tette a kollégium 60.000 kötetből álló rendkívül becses könyvtárát mely addig nehezen hozzáférhető volt és tulajdonilag csak diákok tanárok, kevés számmal kollégiumom kívül lévők kölcsönözgettek onnan könyveket.

Az első emeleten tágas és kényelmes olvasótermet rendezett be a főiskola gazdasági tanácsa, felszereltette azt több ezer kötetből álló kézi könyvtárral, az újabb és legújabb magyar és külföldi tudományos és szép

irodalom termékeiből, — melyek között tetésze szerint és bővev válogathat az olvasó.

Sajnálkozva és csodálkozva jegyezzük fel a debreczeni közönség rovására, hogy az olvasó terem látogatása nem felel meg sem a várakozásnak, sem a helyi intelligencia számának. A nemes szórakozásnak és önképzésnek ezt a kiválóan teljesen ingyenes eszközét olyan kevesen veszik igénybe, — hogy alig tudjuk ajkunkról elfojtani a felkiáltást: Debreczenben talán nincsen is könyvolvasó közönség?

A látogatók legnagyobb része a főiskolai tanuló ifjúságból és tanárokból telik; — ezek évről-évre szorgalmasabban használják az olvasó termet. Csak a kollégiumon kívül álló nagy közönség nem mutat elég érdeklődést az új közintézmény iránt. Talán legnagyobb részének mindekkorig tudomása sincs arról, — hogy a főiskolában egy gazdag könyvtár és olvasóterem egészen díj nélkül áll nyitva, és használatára minden tisztességes embernek, férfinek, nőnek egyformán

A közönségnek, hogy oly gyéren és oly kevés számmal látogattja a termet, csak az az egy mentsége lehet, hogy a terem nyitva tartása nagyon korlátozva van, a hét bizonyos napjainak számához, és ezen napok egy-egy rövidebb időjéhez lévén köve a használhatóság.

A nyilvános olvasóterem ugyanis naponta délelőtt 9—12-ig és hetenként hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—7-ig áll nyitva, tehát olyan időben, amikor a közönségnek ép u az a része nem járhat oda, a mely legzövesebben olvas s melyre legjobban lehet számítani, ez a különféle hivataloknak a személyzete. — Ezeknek hivatalos cirkákkal épen összeszik a nyilvános olvasóterem nyitvatartása.

Amde ezen a bajon, melyet nagyon jól érez és melynek teljes tudatában van a főiskola tanárikara és gazdasági tanácsa, — egyelőre nem segíthet, miután a kollégiumnak sok oldalról utolsó krajczárig kimerített pénztára nem engedi meg, hogy a nyilvános olvasó termet olyan személyzettel lássa el, mely mindennap, a napnak egész folyamában készen és az olvasni szerető közönség rendelkezésére álljon.

Itt csak a város segíthet, amelynek hathatós támogatását joggal kérheti ez az áldásos működésre hivatott közhassznu intézmény; joggal igényelheti a szellemi táplálék után sóvárgó művelt közönség, mely a főiskola

nagyságu lazacot, olyan fenomenális hal volt ez, aminőt az ember csak azoknak a régi képeken lát, amelyek a bibliai halászatot ábrázolják.

Körülhordták.

De midőn az „álmadozó” kivett a tányéjára egy darabot ebből a ritka példányból, a tenger szaga, mely könnyedén érinté, eszméltársítás folytán felköté emlékezésen azt a breton-partot, azt a nyomorult halász-falucskát, hol az elmúlt ószün egyszer elkéve, kénytelen volt a dagályt megvárni.

E yszerre eszébe jutott az egész rémes éjszaka; mily örülten hánykolódott a tenger, a hajók nem tudtak kikötni.

Ez az éjszaka, melyet a parton töltött a megrémült asszonyok között, folytonosan állva a zuhogó záporban, mely arczán csorgott végig; a hideg szél, mely oly erővel fúj, hogy ruháját majd leszakgatta róla, egész testét átjárta.

Minő életet folytathattak ezek a szegény emberek!

Hány özevgy asszony volt itt köztük fiatal és öreg, kik már kora hejnálnban eliadultak egy sereg gyermek által követve. hogy kenyerüket — csupán csak kenyerüket — megkeressék; dolgozva, hol a sardíniát berakják, ebben az undort keltő olajságu levőgében.

Emlékében újra látta a kis templomot, mely uralta a falucskát, egy meredek szélére levén építve, és a mely fehérre volt meszelve, hogy a hajósok, kik hazafelé jönnek a zatónyok között el ne tévedjenek. Újra látta a fűvel borított temetőt, hol a sovány birkák legeltek s hol a fűjácón oly sokszor ismétlődött ez a rémes filirat: Meghalt a tengeren . . . Meghalt a tengeren . . . Meghalt a tengeren . . . Az óriási lazac a lehető legfinomabb, legizletesebb volt és a rák-sauce, a melylyel le volt öntve, bizonyította, hogy a gróf ur szakácsa bizonyosan a café-anglaisban hallgatta a szakács-tanfolyamot. Mert tulajdonodott korunkban már idáig juttottunk. Sőt fo-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Asztalnál.

Coppée Ferencz rajza

... Mikor bejön az udvarmester — ah! minő tiszteletreméltó hasat fed a bő cachmir mellény! minő méltóságos és piros ábrázatot kórit a fehér pofa-szakáll. Bizosit-hatom, hogy így néznek ki Anglia pairjei! — midőn tehát belép a hatalmas udvarmester és szétjárja a szalon-ajtó mindkét szárnyát és szép csengő, de tiszteletteljes hangon jelenti: „tálalva van”: akkor a kalapot leteszik a konsulok saegletére és a legtekintélyesebb egyének karjaikat nyújtják a hölgyeknek és mindannyian megindulnak az ebédlő felé, csendben, csaknem áhitattal, mint egy ünnepi körmenetkor.

A teríték ragyog. Mennyi virág, mennyi fény!
A meghívottak minden nehézség nélkül megtalálják helyeiket; mindenkinek midőn rátalál saját, egy bőr-lapra jegyzett nevére, egy magas selyemharisnyás inas puha, grófi koronával himzett székét taszit alája.

Nincsenek többben mint tizennégyen, négy fiatal nő mélyen kivágott ruhákban és tiz férfi, mind a születés vagy az ész arisztokratái, kik ezen este mind föltették érdemrendjeiket egy idegen diplomata kedvéért, ki a háziasszony jobbán foglal helyet. Az apró dekorációk egész csomóban csüngnek, mint a joujouk a gomblyukakban; két vagy három fekete kabát alól brilliánt csillagok villognak elő és egy széles kereszt terpeszkedik egy tábornoki, kikeményített ing elején. És ami a hölgyeket illeti, ezek ékszerszekerényük minden kincsét magukra rakták.

Minő előkelő, válogatott társaság. És minő kellemes érzés hatja át az embert ebben a magas, kevéssé fűtött teremben, melynek mint a hajdankorban, mind a négy sarkában föl vannak halmozva az élelmi szerek, a gyü-

mölcsök, a vadak és sütemények minden nemei. A főlzolgalás egész csendben történik; az inasok csak úgy suhannak ide s tova a vastag szőnyegen. A bort töltőgőt inas a vendégek fölébe sugja a borok neveit, olyan modorban, mintha ezeknek leleplezéseket tenne, amelytől élete függ.

A levesnél, mely kövér és tartalmas és amely gyomrodba érve a fiatalág és erő érzetével tölt el, megkezdődik a szomszédok között a társalgás. Kétségtelenül még most csak köznap dolgok voltak ezek a halkan váltott szavak. De mennyi udvariasság rejlik azokban az előkelő mozdulatokban? Mennyi jó indulat a tekintetek és mosolyokban?

Hanem a Chateau d'Uquem után fellángolt a szellem. Ezek a férfiak, kik többnyire idősök, vagy érett koruak voltak, de mind kiválóak születésük vagy tehetségük által és miután sokat éltek, telve tapasztalatok és emlékekkel, mintegy teremtvő voltak a társalgásra és a jelenlevő hölgyek szépsége fölköltötte bennük a vágyat szellemüket csillogtatni és udvarias, nemes versenygés keletkezett köztük. Szíporakáztak a csinos moudatok, a szellemes ötletek körben röpökdték, két-három személyből álló társaságok képződtek. Egy j-es utazó, napüsitötte arczal, ki ép most tért haza a sivatagok mélyéből, életfátvadászatait beszélte el két szomszédjának, de minden dicsekvés, minden henczezés nélkül, olyan nyugalommal, mintha házi nyul vadászatról lenne szó.

Távo'abb egy hírneves tudós finom prófilja hajlott vidáman a grófné felé, ki mosolygva hallgatta. Ez egy igen karosu igen szőke nő volt, fiatal, csodálkozó szemekkel kifogástalan szépségű nyakán, mely oly tökéletes volt, mint a Medici Vénusé, pompás smaragd nyakék függött.

Ez a pazar ebéd, határozottan elragadósnak is ígérkezett. Az unalom, ez az előkelő ünnepélyes gyakori vendége, ugy látszik, nem fog ennél az asztalnál helyet foglalni. Ezek

a boldogok most egy gyönyörrel teljes órát fognak itt tölteni, élvezve minden pórusok, minden idegük által.

De ugyan ennél az asztalnál, a legvégén, a legszerényebb helyen ült egy még fiatal ember, a jelenlevők közt a legkevésbé hírneves, a legjelentéktelenebb, egy egyén, telve képzelőtehetséggel, ábrándozással, olyan álmadozó, kibén sok van a bölcsész és költőből — ez a fiatal ember hallgatag maradt.

A legmagasabb körökben elfogadva, művészi hírneve kedvéért, természeténél fogva arisztokrata, de büszkeség nélkül, a nép szülötte és ezt sohasem feldeve, a férfiak csivilizáció azon virágát, melyet jó társaságok szereznek. A nők varázsát, a férfiak szellemét, a csillogó terítéket, a terem berendezését egészen a sima fehér borig, melylyel épp most nedvesít meg ajkát — mindezt jobban és igazabban tudta értékelni, mert érezte, hogy ez mind ritka és válogatott, és gyönyörrel töltötte el az a gondolat, hogy ily tömeg a kellemes és választékos dolgoknak létezik.

Csaknem elmerült az optimizmus tengerében. Nagyon helyesnek találta azt, hogy legalább néha és némely helyen lehetett még ebben a siralmas világban aránylag boldog emberekre is találni. Ha csak könyörületesek, jótékonyak, de bizonyval azok is, miután elégedettek, — kinek is lehetnének ők terhére? micsoda rosszat tehetnének ők? Oh, minő szép, minő vigasztaló chimera, azt gondolni hogy ezeknek megkegyelmez az élet, hogy mindig — vagy csaknem mindig — meg marad ez a kedves, vidám fény a szemekben, ez a félig nyílt mosoly az ajkon, hogy életükből elűzték a menyire csak lehet, a nyomasztó és megalázó nélkülözést, a megbesztelenítő nyomort.

Azt, akit az előbb „álmadozó”-nak nevezünk, idáig jutott elmélkedésében, midőn az udvarmester, ez a méltóságteljes udvarmester belépett, nagy ünnepélyesen kezében tartva egy nagy ezüst tálcán egy mesés

fenntartó testülete által nagy lelkűen közkinosított anyakönyvtárt kiaknázni akarja a maga lelki gyönyörűségére és szellemi képzetére.

A városnak kell tehát lehetővé tenni, hogy a kollégiumi nyilvános olvasó terem, ez a köztintzemeny, folytonosan nyitva tartható legyen. Mert erre nem elegendő a város mostani szolgálata, az a majdnem hogy megtagadott 300 frt. Legalább is 800 frt szükséges. Olyan összeg 800 frt, hogy azt Debreczen város közgyűlése be nem tudná illeszteni költségvetésébe? Hiszen lóversenyre is ad ennyit évente a város.

Mi azt tartjuk, hogy ha a kollégium könyvtára nem létezik, vagy ha az meg nem nyitattik a közönség használatára: méltán és joggal követelt szép áldozatot volna a városból, ha egészen a saját erejéből alapítana és tartana fenn nyilvános városi könyvtárt a köznevelés előmozdítására.

De szerencsére a városnak, hogy a kulturának ezt a szolgálatot jóval kevesebb költséggel, évi 800-1000 frttal is megteheti.

Erre figyelmeztetjük a nemes várost. A művelt közönség figyelmét pedig felhívjuk a főiskolában lévő nyilvános olvasóteremre, ahol tudományos és szépirodalmi könyvek igen gazdag választékban olvashatók Hétfőn, Szerdán, Szombaton d. u. és minden nap d. e.

Külföld.

Freycinet a bajban. Nagy nehezen szabadult meg legközelebb Rouvier ur, a Freycinet-kabinet pénzügyminisztere, a francia képviselőház egyik váratlan bizalmatlansági szavazatától. 500-nál több szavazattal csak 32 mentette meg egy roszalási szavazattól. Ez a szavazás bizonyítja, mily kritikussá vált a francia miniszterium helyzete Clemenceau beszéde óta, — írja a Peeter Correspondenz. Eszükbe jutott a radikális elemeknek, hogy csak a monarchistákkal kell szövetezniük, hogy megbuktathassák a kormányt. Mert a republikánus tulók, egyesülve a Boulangeristákkal s a jobb oldalal, tekintélyes többséget mutatnak fel a mérsékelt köztársasági frakciókkal szemben, melyek a kormányt támogatják. A monarchisták, elkeserítve a hideg fogadtatás által, melyben ajánlatuk, hogy át lépjenek a republikánus pártba, ez utóbbiak részéről részeselet, nem látszanak idegenkedni, beleegyezni e paktumba a szélső ballal. A Rouvier elleni roszalási szavazat a főpróbára egy neme volt erre nézve. Meg kell adni, hogy az eredmény egy improvizált próbára épenséggel meglepő volt. Es ha legközelebb egy jobban előkészített kísérletet tesznek, a Freycinet-kabinet aligha fogja azt túlélni. A régi játék. Tíz év óta minden francia kormány azon bukott meg, hogy létezése nem barátainak szilárdaságától függ, hanem ellenségeinek kegyelmétől.

A vágóhid.

Debreczen, nov. 14.

Hatvan utcai vagyok s a helyi lapok azon közleménye után, hogy a s-rtés vágásnak a közbizalom hidra rendszabályozása ellen s a vágóhidnak eme czélnak is megfelelő terjedelemben való építése ellen Márk Endre és

kokati is lehet ebben a művészetben elnyerni. Már vannak sülték doktorai és saucok baccalaurensai.

Minden vendég élénk, de előkelő modulatokkal evett, anélkül, hogy bármi megjegyzést tettek volna a rendkívüli ételre, mivel szokva voltak az ilyen kivételes dolgokhoz.

Az „álmódózók“ nem volt több étvágya. Gondolatban még mindig bretonjainál időzött, talán épen ezek fogták ezt a pompás példányt. Még emlékezett arra a vihart követő napra, esett az eső, az egész égből szürke volt. Ott sétált a tengerparton, a hullámok ólomszíneiek voltak, jártában megbotlott egy hullában, felismerte, hogy ez az a három nap óta eltűnt halász családja volt, ez a gyászos halott, melyet most vetettek ki a hullámok, még csupa sár és hab; oly rémes látvány volt ez, nedves hajával, mely homokkal és csigával volt telve.

Hideg borzadály járta át egész testét. De az inasok már elszedték a tányérokat és eltüntették ennek a kísértetes halnak minden maradványát. És közben, míg a másik fogást hozzák, a könnyűvérű, előkelő vendégek folytatták csevegéseiket. Éhségük már csillapult egy kevésbé és most élénkebben, szabadabban kezdtek társalogni.

Már rövid kaczajok is voltak hallhatók. Oh! minő kedves, kellemes társaság.

Ekkor az „álmódózó“-t, ezt a hallgatag vendéget, kimondhatlan szomorúság fogta el; mert mind az a szorgalom és szenvedés, mely ahhoz szükségeltetik, hogy ennyi kegyelmet, ennyi jólétet teremtsen fölmerült emlékében.

Hogy ezek a férfiak csak könnyű frakkban jelenhessenek meg december közepén, hogy ezek a nők karjaikat és nyakaikat mutathassák, ahhoz megkívántott, hogy a kandalló ilyen tavaszi meleget árasson a szobában. De ki szolgáltatta ehhez a közönséget.

társai a tanács-hoz indítványt nyújtottak be, igazán érdeklődve vártam, akad-e valaki, ki az egész terjedelmében közölt amaz indítványt megbeszélés tárgyává teszi avagy — ami sok-kottabb — egyszerűen csak a hatvan utcaiak özön magán érdekekből származóan t kinti s rá mondja, hogy „aha! lá vasut.“

Sajnos, hogy várokozásomnak megfelelő olyan cikkek, mely a kérdéssel tárgyilagosan, érdemlegesen foglalkozott volna, nem jelent meg a lapokban, hanem megjelent csak ama „Aha! lá vasut.“ alapszövevény a Sz. Anna-utczáról. De közönet és elismerés azért is.

A Hatvan utcaiaknak s köztük nekem is egy bűnünk van. Nem csak érdeklődni tudunk, hanem kötelességünknek is tartjuk érdeklődni — s ebből önként következik, hogy a midőn az érdeklődéssel rájöttünk valaminek szükségére és helyes avagy mellőzendő voltára, nem habozunk egy az egyben nyilvánítani ugy véleményünket, mint a közgyűlésen szavazatunkat is.

Ez érdeklődés vezet engem most is arra, hogy ama Márk Endre féle általam is aláírt indítványra vonatkozólag provokáljam ezennel az illékes véleményeket, s ha már oly szerencsések vagyunk, hogy napi lapjaink vannak, használjuk fel ezeket egyes közügyeknek akként megbeszélésére, hogy kevesebbet keljen beszélni ama közgyűléseken, melyeknek határozata — igazat szölvve — többször a déli ebéd — vagyis az arra eltávolítás által alakul meg.

Provokálni kívánom eme megbeszélést a fentförgő kérdésben arra is, hogy ősmertesse meg, aki tud felőle, miként történik s menyire terjedne a sertéseknek a vágóhidon való vágása.

Kivánatos tudni nevezetesen azt, hogy a vágóhidon a sertések lelése vagy levágása minő módon, mely időben s minő sorrendben történnek? — Kellene-e oda szállítani szalmát is annak, ki perzsélni akar s kellene-e oda vinni más műszereket s edényeket, — meddig kellene ott történnie a boncolásnak és esetleg minő módon, ki által végeztetnek a belek kiürítése, mert ugy tudom, hogy a sertésvágók legtöbbször a bélesztőanyagot is fel-szokta és fel akarja jöveire is használni?

A debreczeni sertésűs és szalonna kereskedés eddig két okból volt híres. — Hires volt és keresett ezikk a szalonna azért, mert a sertésűs arról perzsélni által lett eltávolítva, amely okból a szalonnabőr nemcsak minden szennyből mentesítve lett, és pedig a gondosan alkalmazott s nem elhamarkodva kapkodva alkalmazott tűz által, — hanem kellemes ízűvé lett a szalonna és annak bőre is, a melyek folytán a debreczeni szalonna métermázsánként egy, sőt két forinttal is drágábban kelt. — Hires volt másodsor egy a szalonna, mint a hus a tiszta kezéssel folytat.

Ea el tudom képzelní, hogy a vágóhid tiszta leend, el tudom képzelní azt is, hogy a forró vízzel, gőzzel nagy fokát lehet elérni a tisztaságnak; — de el tudom képzelní azt is, hogy minő kapkodás leend ott, a midőn több hentes egyszerre birtelen akarja végezni, végeztetni az előszabandó miveleteket, — és kimondani merem, hogy én szivesebben fogom megvenni majd ama szegény asszonytól a sertészalonnát és húst, aki nem a vágóhidon ülte le, perzseltte meg s bontatta fel és kezelte a maga sertését.

De persze egyes emberek inycenzsége — finnyassága szóba sem jöhet — ugy-e?

Annak a fekete országnak az előtök-zottja, az a földalatti munkás, ki ott él a pokolban, a bányában.

Milyen kivívólag, diadalmasan emelkedik ki úde, fehér nyaka itt ennek a fiatal nőnek a rózsaszín atlasz derékből. De ki szötte ezt az atlaszt? A Lyoní emberi pók az a gép, mely folytonosan ott görnyed szövszöke mellett abban a ragályos levegőjű műhelyekben. Pici féleiben két csodálatosan szép gyöngy van ennek a fiatal nőnek. Minő fény! minő opálos ragyogás! Csaknem tulvilági! A gyöngy, melyet Cleopatra lenyelt, minútán föloldatta ezetben és amely tizezer sestertiat ért, nem lehetett tisztább fényű. De vajjon tudja-e ez a fiatal nő, hogy ott lent Ceylonban, az a szegény indus, az Indián társaság megbizottja, hogy merül tizenkét ónyire a víz alá, lábain a kókölcseszal, mely lehuzza őt a mélybe, egyik kezében kését tartva, hogy megvédelmezze magát a czápáktól?

De mit akar tőle. Elég ha ő szép és kecses. Az ebédől terem meleg és illatos. Milyen jó itt vidáman, diszben, félig levetkőzve ebédelni és szellemes szomszédjával csevegni. De minő összekötöttségben lehetnek ezek, azt kérдем én, egy mogorva munkással, ki ötven lábnyira a föld alatt kopácsol, vagy egy szövével, ki gépjéhez van kárhoztatva, vagy egy olyan vad emberrel, ki a tenger mélyére merül és sokszor meg is festi ezt vérével.

Miért ilyen csunya és szomorú dolgokra gondolni? Milyen örütség?

De mindazonáltal az álmódózót fixa ideája ildözi.

Néhány perc óta egész gondtalanul, gépileg morszolgat egy kis darab hófehér kenyeret, mely tányérja mellé volt téve. Egy ilyen lakománál ez mindűsse is egy jelenték-telen ételmi cikkk.

Es mindezek dacára is ez a csinos kis sűtemény kenyér, lisztből készült kenyér, amely lisztet búzából készítették.

hanem a kereskedelmi érdekek fő. — Azt meggyarázza meg hát valaki, mit nyer a vágó-hidon vágás által a kereskedelem? — Az egészségügyi ellenőrzésről ne beszéljünk, mert ennek vágóhid nélkül is meg kell lennie és megis van — s esetleges visszaélés a vágó-hidon vágás által sem zárható ki teljesen, — hanem beszéljünk arról, olcsóbb lesz-e, tisztább lesz-e az áruccikk s gyorsabban mehet-e át a kereskedelemben?

Ma feltétlenül áll, hogy minden sertés vágónak alkalmas, berendezett helyisége van, ahol a sertéseknek kevesebb ide-oda szállítása nélkül végezheti az egész műveletet; míg tessék rá gondolni — minő esélyek közt fog történni — porban, sárban, esőben, hóban, hidegben, melegben a szétedezett szalonna és hus daraboknak mindentéle edényekben piszkos taligákon, szekereken szállítása s arra felrakása s leszedése. — Avagy vágóhidi zárt kocsi lesznek s a szállítás ezeken ingeny fog történni, avagy ezekért ismét fizetni kell — s e költség nem a fogyasztó közönségre hárul?

Hát a Hatvan utcaiak és azok, kik a Márk E. féle amaz indítványt épen Sz. Anna utczáról is aláírták, mind ezt szeretnék tudni meg mielőtt 200,000 frtot kidobnánk.

Tegyük fel azonban a Sz. Anna utcaival, hogy az nem lenne kidobott pénz. Azt azonban már feltételezni sem tudom, hogy ha most nem 200,000 frtos vágóhidat építenék, — ugy később — a sertések vágóhelyiségeinek pótkerendésével esetleg jóval többet kellene költenünk, — nem pedig azért, mert egészen elkülönített helyiségek kellene akár most, akár később a sertés vágáshoz, — különbség tehát csak az lehet, hogy nem most adjuk ki, mondjuk — az egyik 100000 frtot, hanem majd akkor.

Nos a Hatvan utcaiak előtt ez nagy különbség 100000 frt mindig szép pénz s Debreczenben ma, midőn annyit kell költeni középítkezésekre, — nagyon szép pénz 100000 frt arra, hogy más nemű középítkezéseket létesítsünk, olyanokat a melyek ma sürgősebbek.

Es itt térek vissza a Hatvan utcaiak önzésére — szerényen kérve engedelmet, hogy a vágóhid kérdésénél eme vásra is fel-lehessek.

Feleletem egy kérdéssel adom meg, — megmondani kérem, hogy a Hatvan utcaiaknak, avagy az egész utczának mi más hasznuk leend abban, ha a sertések nem a vágó-hidon vágatnak, mint a mi haszna leend a más utczabelieknek, hogy tudni illik olcsóbb húst szalonnát kapnak.

Mi más hasznuk lenne, vagy lett volna továbbá abban, ha a vágóhid nem ama megszűzésben a keleti oldalon, de a füzesabonyi vasút közelében a nyugati oldalon épült volna fel? Haszna lett volna bizonyára az egész városnak az, hogy nem kellett volna építeni oly hosszú fedett csatornát, kő utat, s nem lettünk volna kitéve annak minék így kitéve vagyunk, hogy egyszer csak megharagszik a vágóhid szentes vize, nem fog folyni felfelé, hanem épen egy a városban keresztül kell elvezetni, mint a dohánygyár visét.

Bizony sohasem feledjük el mi, hogy a vágóhidnak nyugati oldalra közgyűlésileg el-határozott felállítását csak ugy ejthette el a miniszter ur, hogy az azt követő számos érveknek csak egyetlen egyét sem tudván (még az a végett Budapestre felrendelt Ba-

Ah, édes istenem, igen, egyszerűen kenyér ez is és semmi más; olyan mint a parasztoi fekete kenyere, vagy a pástorok korpa-czipója; de hogy ide jusson a gazdagok asztalára, sok szegény kitartó szorgalmára volt szükség.

A paraszt munkálta meg a földet, vetett, aratott. Ő taszitotta az ekét, vagy boronát a tömött földben, nem gondolva az éles bási széllel, esővel; megrémülve kelt föl éjjel, ha hallotta, hogy dörög és rosketett természetéről, ha egy sötét felleglet hatott feljónni az égen, mely bizonylan jeget hozott; hogy jött mindig haza porosan, kifáradtan, izadtan az aratásakor.

Es végre midőn az öreg molnár, kit a köhögés gyötört, melyet a reggeli ködhen kapott, beküldötte a lisztet Páriába, itt a nagy, fehér-sapkás péklegények széles hátukra vették a nehéz zsákokat, fölrakták a szekerekre és az elmúlt éjjel egész reggelig dagasztották a péknél, hogy ma itt legyen.

Igen, bizonynyal, annyi fáradságot okozott az a kis kenyér, melyet ezek az előkelő kezek szórakozottan szétmorzsolnak.

Miutna az ördög szállta volna meg ezt a javíthatatlan „álmódózót“.

Eunak a lakomának minden újabb, finom ételi csak az emberi szenvedéseket juttatták eszébe.

Es most, midőn az inas chambertint tölt a poharába, nem jut-e eszébe, hogy hány munkás kap tífóvészét, midőn az üveget fújja a hutákban? Ez már igazán nevelés! Hiszen tudja, hogy ilyen a világ folyása. Egy más gondolkozásu ember bizonyosan kinevetné.

Vagy talán éppen szocialistává lett volna. Pedig gazdag és szegény emberek mindig lesznek, mint ahogy vannak szép nővési és pupos emberek.

De végre is, ezek a boldogok itt élötte, nem érdemlik-e, hogy azok legyenek. Ezek nem közönséges kegyeltjei a szerencse isten-

logh Mihály ur közreműködésével sem) meg-czafolni, eltakarta tenyerével városi szabály-rendelétünk azon s-át, mely jogot ad 30 nap eltelte után másékat határozunk valamely dologban, s arra utalt, hogy „már az egyszer ugy lett elhatározva.“ — Arról, hogy ezzel önkormányzati jogunkon is sérelem történt, ne beszéljünk itt.

Tréfával vagy gunnyal ne akarjon hát senki sem közdolgokhoz, sem hozzánk Hatvan-utcaiakhoz s városunk velünk tartó lekiús-meretesen s körültekintőleg gondolkozó pol-gáraihoz szöllani — nyeljük mi a port nem kevesebb békétüréssel, mint más utczabeliek s bár két vasutvonal utasai jönnek be a Hat-van-utczán, békén türjük, hogy épen ugy makadám utunk van, mint több utczákon s a midőn gazzádkodni kívánunk feleslegesnek tar-tott kiadásokat, épen ugy gondolunk a ma-gunk, mint más utczáknak rendezésére, jó kö-zvetettel, jó vízzel s büszélzáró csatornaakra be-ümlőkkel ellátására, a városháza egy eme-lettel kibővítésére s egyéb közöszökre.

Nagyon érdemes s nagyon itt az ideje ezek felől gondolkodni, s a kölcsön vett mil-iókat ilyenekre használni fel.

A vizontlatásra — a közügyek mezején.

Hatvan-utcai.

Morzsák.

Vaszary és az ifjuság. A béke szerkeztől. A csók folytatása. Armstrong Melba Orleans. Eduard herceg. Az összedás. Rosegger, a dió, a nők és Apponyi.

A budapesti egyetemi ifjuság zajos gyű-lésében vitakozott a felől, hogy üdvözöljék e a hercegprimást vagy sem. Az ifjak egész alkotmányosan folytatták az elkezeredett küz-delmet, ugy látszik a parlamenti viták ellen-zéki hangjának teljes eltalálásával. A vita vége az a határozat lett, hogy üdvözölni kell az új primást, minek utána az üdvözölni nem akarók abozgolások zenéje mellett távoztak az „olvasóköri parlament“-ből. Tehát Vaszary Kolozt üdvözölni fogják. Bizony jól teszik, mert lehet, hogy e nélkül az üdvözölés nélkül tartózkodnék elfoglalni a primási széket.

A békeről teljesen nyugodtak lehetünk. Bécsből, Angliából Olaszországból biztatnak, hogy nem kell félni. Pedig hát nem félnünk mi a háborútól sem jobban mint az ilyen fegyveres békétől, mely többbe kerül a hábo-runál is. Es akármennyire örömdünk is hogy a béke szerkeze nyirkáros nélkül halad — soha sem tudjuk felejteni, hogy a kenőcs mennyire kerül. Talán még jobb lenne ha nyirkorogna!

Az eszéki csókolózó szomszédot, aki szin-házi előadás alatt megcsókolta a szomszédné-ját, a sértett fél be fogja perelni. Szóval az eszetnek, mint Cloachutes Frigyes ur kifejezéné magát, folytatása lesz a bíróság előtt.

Pedig hát könnyebb folytatása lenne az oltár előtt.

Az Armstrong-Melba-Orleans ügy m'g mindig foglalkoztatja a párisi lapokat. Arm-strong urra haragszanak, amiért a feleségeért cserébe pénzt követel, a hercegre meg irgy-kednek a férfiak, amiért elcsippte az orruk elől a szép asszonyt. De mit szólnak majd az esethez a puritán angolok, ha tárgyalásra kerül ez a kissé pikáns ízű pöröske. Lehet,

asszonyának, nem tartoznak a durva, özön parvenük közé.

Az az előkelő ur, ki a főhelyen ül, egy becsült és tisztelt nevet visel, a mely Fran-cziaország dicsőségével össze van kötve. Ez az őz bajuszos generális egy hős, ki Rezon-villénél, egy Murat bátorásával támadott. Ez a festő, ez a költő híven szolgálták a szépséget, a művészetet. Ez a vegyész, ki műveinek szölvötte, ki mint egyszerű gyógy-szerész lépett a világba és akít ma áhitattal hallgat az egész tudós világ. Ezek az előkelő hölgyek, kik nagylelkűek és jók, mert szép kez-ükkel hallgatag bátorsággal nyulnak be a szerencsétlenség legmélyére és vajjon miért ne részesülének kivételes gyönyörökben ezek a kiváltságos lények?

Bavallotta magának az „álmódózó“ hogy igazságatlan volt.

Előfölt sophismák voltak azok, melyek emlékében fölfolakodtak és amely őt elbolon-dította, amelynek legföljebb is a város korcs-mában lett volna helyök. Szinte hibetetlen volt elšte. Önmagától is szégyelte magát.

De az ebéd végéhez közeledik és mialatt az inasok még utoljára megtöltik a poharat champagnival, ez alatt a társaság elcsende-sedik. A vendégek az emésztes kimerültséget érzik.

Az álmódózó szemügyre veszi egyiket a má-ik után és mindezen arcoknak olyan kiélt, jöll-kott kifejezésük van, mely őt nyugtalanítja és undorral tölti el.

Valami sötét, kifejezhetetlen, de oly ke-serű érzelem tölti el akaratlanul is e lakoma ellen, mely egész szíve mélyéig átjárja; és midőn végre fölállnak az asztaltól, állhatato-san ismétli magában:

Igen, ők jogaikkal élnek!

De tudják-e, tudják-e ugy mint én, hogy az ő fényűzésük mennyi nyomorból van össze-állítva. ... Gondolnak-e rá néha? ... Gon-dolnak-e rá oly gyakran mint kellene? ... Gondolnak-e rá? ...

hogy örül herceg kö-rencsét. A hölgytől a kapni, elég

Külöb korrigálhat szép hölgye roulette me-vállakon ny

Egy beszélgetten — kérdem. Üsszedni? azt a pap üssze minke

Roseg

Okos elfelejtette, nem mer á-diót ha má

Külöb enek diót, is olyan na

A kirá-zelő hivatalok — Az igatók felvívósítás 3-4 óra köz 10-11 óra k

Nyilván van hétfőn, sz Anyaké nyitva péntek Muzeum ként, d. e. 10 Nagy s d. u. ó órakor

A nepélyére a nyel hívja rezen Cs hály születé v i n o v e tartja a Cs utca 1100 zési ünnepe 6 ó ra k o r termében ün Mindkét ün kal együtt nel meghív A lele 1. A énekkar. 2. Ea 3. Gyí adja a főy A felő 1. Ó Rácz Káro debr. daleg 2. Eln noldtól. 3. Ód Gyula. 4. C Géresi Kál 5. F. 6. M dos János. 7. Kö vassa V. C 8. V dalegylet. A fe ra s a z t csora alatt Rácz Káro A kór tag kal díjjala szére belép tók Tóth A pénztrár

A száma köv meg: Vas m a r a d t — A s u h Imréto. — Lászlótól. — genye. (Fo rejtvény. — herceg prí C s a l á d — Ist mokban ho nagytemplom kistemplom uj templon iepotály te A r ó m. — lások az álta, hogy sodik vas énekelni fe d. e. 11 ó V-ik és V

Melléklet a „Debreczeni Ellenőr” nov. 14-iki számához.

hogy örülni fognak, hogy nem ismét Edward herceg korrigálta ki az Armstrong ur szerencsését. Nos igen, mert egy ilyen szép hölgytől megszabadulni s ráadásul pénzt is kapni, elég szerencse.

Különb Edward herceg nem sokáig korrigálhatja már a szerencsét. Persze csak szép hölgyek körében, mert a bacarat s a roulette megelégszik kopasz fovel s a hercegi vállakon nyugvó ötven évvel is.

Egy kis női kereskedelmi akadémiátval beszélgettem a multkor. Nos, mit tanulnak — kérdem tőle téfásan — tudnak-e már jól összeadni? Oh, — felelte a kicsi pirulva — azt a pap bácsik tanulják, mert azok adnak össze minket, tudniillik ha van kivél.

Rosegger írja az asszonyokról:

A nő olyan mint a dió
Melybe beleharapni jó,
Artaik csak annak fog a
A kinek nincs többé foga

Okos ember volt ez a Rosegger, de mégis elfelejtette, hogy kinek nincs már foga, az nem mer dióba harapni, ergo annak a dió már nem árthat, mert legfeljebb csak úgy ehet diót ha más tőrl fel a számára.

Különb a „nemzeti”-ek is így szeretnénk diót enni. Pedig hát még Apponyi nem is olyan nagyon vén ember.

Julius.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az írtató, kiadó hivatal és az írtatók a felelős felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként, d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit-fürdő” nagytérjében.

A Csokonai kör november 17-iki ünnepélyére a következő szövegű hirdetményt nyel hívja meg a nagy közönséget: a Debreczeni „Csokonai-kör” Csokonai Vitéz Mihály születésének évfordulati napján 1891. évi november 17-én d. u. 3 órakor tartja a Csokonai születési házázt (Kis-mester utca 1100. sz.) megjelölt emléktábla leleplezési ünnepélyét, ugyanazon napon este 6 órakor a „Arany Bika” vendéglő dísztermében ünnepélyes felolvasó estélyt tart. Mindkét ünnepélyre a tagok hozzátartozóikkal együtt s a művelt nagy közönség ezenel meghívattak.

A leleplezési ünnepély műsora:

1. A tihányi echo, előadja a főiskolai énekkar.
2. Emlékbeszéd Vértési Arnoldtól.
3. Győzelmi dal Huber Károlytól, előadja a főiskolai énekkar.
4. Felolvasó ülső műsora:
 1. „Őseink emléke” Huber Károlytól, Rácz Károly zenekíséréte mellett előadja a debr. dalegylet.
 2. Elnöki megnyitó beszéd Vértési Arnoldtól.
 3. Óda, írta és felolvassa E. Kovács Gyula.
 4. „Csokonai kora”, írta s felolvassa Géresi Kálmán.
 5. Felolvasás Komlósy Arthurtól.
 6. „Monolog”, írta s felolvassa Dr. Tüdös János.
 7. Köttemény Szabolcska M.-tól, felolvassa Vértési Gy.
 8. „Csokonai dal”, előadja a debreczeni dalegylet.

A felolvasást társas vacsora s azt táncz követi. A társas vacsora alatt Rácz Károly zenekara előadja a Rácz Károly által szerzett „Csokonai indulót”. A kör tagjai a felolvasó estélyen családjaikkal díjtalanul jelennek meg. Nem tagok részére beletűri díj 1 ft. Jegyek előre válthatók Tóth Béla ur gyógyszerárában és este a pénztárnán.

„Vasárnap” című mellékletünk mai száma következő érdekes tartalommal jelent meg: Vasváry Kolos. — Egy féltékeny emésztő gödörbe dobt. Az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy a gyermek halva született s így gyermekgyilkosság esete nem forog fenn. — Az ügyet áttették a királyi ügyészséghez.

Nádudvarról értesítik lapunkat, hogy az özv. Szanis Sándorné által haragöntésre felajánlott 2000 frtért a ref. egyház két új harang és vasalványok birtokába jut. Olyan formán, hogy a egyház a Pozdech-féle haragöntő cégnek átengedi a 2000 frton kívül legnagyobb harangját és még fizet 800 frnt. Az új harangok már közelébb megérkeznek és elhelyezik azokat a toronyba. A harmadik régi harangot pedig a ti-polgári ref. misszióknak ajándékozzák a nádudvariak.

Dr. Kardos Albert debreczeni főreáliskolai tanár kedden felolvasást tartott a középiskolai tanáregylet első szakosztályában a Magyar verstan a középiskolákban címmel. Felolvasásának alapszövege volt, hogy a verstannak nem lehet más czélja, mint a

költői mű zeneszerűségét ismertetni és élveztetni, s a verstan ne tanitson metrikát, hanem ritmikát. A verstan ne szőljön gondolatritmusról, mert gondolatok ismétlése nem szül zenei hatást; a gondolatritmusnak trópusok és figurák közt a helye. A verstan ne foglalkozék a szó- és mondat hangsúly kérdésével, mert ez a grammatika földadata. Jelentse ki a verstan, hogy a költemény értelmes olvasása és a versfelmondás köztül el nem enyészhető különbség van. Fordítsa a verstan legtöbb figyelmet a versnek hangos felmondására, mert csak úgy fejleszhető a vers vagyis ritmus-érzék. A felolvasó végül a saját tanítói eljárásának föltüntetésére bemutatta a magy gyakorlatából három verstanórának a hű képét, melyeket próba lezékelt nevezett.

Praktikus válasz: Házior: Ugyan-kérem kedves házbehátrálkodom, nem lenne szives megmondanikor fog ön már fizetni?

Lakó: Hát azt hiszi, hogy — jövődönmöndö vagyok én?

A végkiürölások megszorítása. A kereskedelem ügyi miniszter körendeletet küldött Debreczen városához és az összes törvényhatóságokhoz, amelyben utasítja az iparhatóságokat, hogy a végeladásokat, árveréseket és más tömeges és gyors vásárlásra ingerlő módon eszközölt eladásokat ne engedélyezzenek föltétlenül, hanem a helyi piac viszonyait és érdekeit is tartsák szem előtt az ilyen engedélyek kiszolgáltatásánál.

Ugyanezen rendelet eltiltja a végkiürölásoknak hirdalokban és plakátokon való hirdetését az engedély kiadása előtt.

Kubinyi Lajos helybeli kereskedőnek, lapunk mai számában foglalt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Az ércöntő tüz. Mint jelezte a Péterfián levő ércöntőt felülvizsgálta a rendőrség tüzbiztonsági szempontból. A vizsgáló bizottság úgy találta, hogy nincs ott semmi tüzveszély s inkább világosság van, mint tüz, melyet az olvasztott érc és a kifújt salak terjeszt. Biztonság okéért elrendelték, hogy az ércet bádoglemezrel vonják be és egy kézi feokendőt szerezzen be a tulajdonos. Kötelességévé tették azonkívül, hogy ha a nagy öntőben olvasztás van, azt 24 órával előbb jelentsse be a rendőrségnek, mely aztán a tüzoltóságot értesíti, hogy aztán a nagy világosságnak fel ne üljének.

A b. újjavonó önkéntes tüzoltó egylet szép adományban részesült közelébb. Semsey Andor, a tudományok bölcsész pártfogója az egyletnek pedig tövéduke 200 frtot ajándékozott az egylet fölszerelési kötségeire.

Bor és fadeputatum. Debreczen város a ref. és kath. lelkészek, kántorok, tanítóktól, iskolákat tüzifával bőven ellátja. A lelkészek és kántorok bort is, illetőleg ennek fejében bizonyos összegű pénzt is kapnak. Ez a deputatum. A ref. egyház elnöksége most kéri kiszolgáltatni a belhivatalnokainak járó fa és bor deputatumot. A fadeputatum 1600—1700 köbméter tesz.

A debreczen-n. lévai vasut traceirozását a végrehajtó bizottság elnöke Csakonics Endre gróf, Horszky János mérnökre bízta, aki a debreczen b. szentmihályi vasutat is építette. Horszky a szerződés szerint decz végére tartozik készen lenni az előmunkálat. Ez idős 18 kilométeren a trace már elkészült.

A gigeri elfoglalja. Új teli kabátban feszítve jelenik meg az aszfalton a debreczeni gigeri. Pajtásai kórdik tőle meleg érdeklődéssel:

— Mibe került ez az alkalmatlóság?
— Mit tudom én — vágja oda a gigeri nyugalmmal — majd megmondja — annak idején a járásbiró,

Tüzoltó közgyűlés. A Hajdu vármegyei és Debreczen sz. kir. városi tüzoltó szövetség holnap délelőtt 10 órakor tartja meg évi közgyűlését Szoboszlón a város tanács-termből. Városunkból a közgyűlésen részt vesznek: Tikos István a szövetség pénztárnoka; Péter Gábor a szöv. jegyzője; Kubai Alajos a szöv. ellenőre, és még több érdeklődő tüzoltó egyleti tag.

Nincs többé bosnyák házaló. Ki ne emlékezék arra a hosszú bosnyákra Debreczenben, a ki Hasszán névre felelt, mégpedig magy a ru l, mert házalás közben megtaulta nyelvünket. A Focsára való bosnyák elbezelette, hogy milyen jó vevőkre akadt Debreczenben s ennek folytán a bosnyákok mind többen jöttek városunkba csibukka, pipaszárral, késekkel és csecebecsékekkel. A hatóság részéről is jóindulatot tapasztaltak s így jó vásárt csináltak. Ennek az Eldorádónak már most vége, mert Baros miniszter eltiltotta a bosnyákok házalását, mert nem szabad nekik Magyarországra jönni házalókként s ezt a közös pénzügyminiszter tudatta is már a bosnyák házalókkal.

Tegnap éjjel szép látványt mutattak azok, akik éjnek idején mentek hazafel. Természetesen, hogy ezt a szép látványt nem idehaza élvezhették a papucs esetleges bajnokai, hanem odakint az utczán, illetőleg az égen. Ugyanis a „nagy orszláu” csillagképből sok millió meteor hull alá, s oly sürűn hasították a légkört, mint a gyorsan szálíngó hó. Ez a sok milliárd meteorból álló raj minden 33/4 évben tör vissza s azt hiszik, hogy elültűt Biala-féle listókösnek szeszszott parányai és roncsai. — Először 1799-ben tüntek fel a meteorok, másodsor 1833-ban, harmadsor 1866-ban; negyedsor 2000-ben fognak feltűnni. A most feltűnő raj a kilencz év mulva érkező forájnak pusztán előhírnökei. Meglehet, hogy ma éjjel is látni

lehet belőlük. November 20-tól 27-ig is több meteor csapatot lehet majd látni a „Bika” és az „Androméda” csillag képbén. Mindez pedig nem akar reklám lenni sem a korcsmárosoknak, sem a kávéházasoknak, hogy kiváncsi urak ott várják be a meteor hullást.

Révész Bálint emlékünnepe. Boldogult püspökünk, Révész Bálint emlékére f. hó 18-ikán — szerdán — d. e. gyászünnepe lesz a kollégiumban, egyidejűleg az egyházkerületi közgyűléssel. A közgyűlés Kiss Áron helyettes püspökösperes imájával kezdődik. Válllyi János főgondnok bejelenti a közgyűlésnek Révész Bálint püspök halálát és ezen haláleset folytán szükségessé vált intézkedéseket: a temetésen való megjelenését az elnökségnek, a püspöki hivatal ideiglenes ellátását, ezen közgyűlés összehívását és az emlékünnepe elrendelését. Ekkor a közgyűlés tagjai az oratoriumba mennek és ott Tóth Sámuel egyh. ker. főjegyző megtartja az emlékbeszédet, melynek előtte és utána a kántus énekel. A gyászünnepezen bizonyosan nagy közönség lesz jelen. Ezután a gyűlést a gyülesteremben folytatják és ott elrendelik a szavazást a püspökvalasztásra. A szavazatok valószínűleg jan. 1-re tartoznak beadni a gyülekezetek presbiteriumai.

Halálózás. A debr. ev. ref. egyház tanítókarának gyásza van. A legképzettebb tanítók egyike, kit a nyáron választottak, elhalt. A gyászesetről a mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki. Özv. Madarassy János szül. Almási Hermina egy a maga mint gyermekei Ilona és férje Egervári Béla valamint fia Jelenffy Károly, nemkülönbön számos rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvél tudatja felejtethetetlen leánya, testvér és sógornőnek néhai MADARASSI KAMILA ev. ref. leánytanítókének folyó évi november hó 13-án életének 20 ik évében történt gyászszos elhunytát. Drága halottunk földi részei folyó hó 15-én, déltán 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szerint a Varga utca 2176. számú halottas háznál tartandó rövid ima után a czegléd utcai sirkertbe örök nyugalomra tetetni. Debreczen, 1891. November hó 13-án. Csendes legyen áma a korán elhunytak! A temetést a „Kegelet” rendezi.

A debreczen bűd szent mihályi vonalon az eddig hetenként csak háromszor közlekedő vegyes vonat a hó tizenötödiktől kezdve, személygyógyász és áruszállítással, naponként fog közlekedni.

Dalestély. A kereskedő ifjak „Dalköre” mint értesülünk jövő hó 5-én a „Margit” fürdő dísztermében válogatott műsorral dalestélyt rendez. Ezen élvezetesnek ígérkező estélyre előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

A debreczeni nőegylet elnöksége felkéri az egylet tagjait, hogy a Csokonai kör november tizenhetedikü ünnepélyén megjelenjen sziveskedjenek, s egyszersmint ez uton adja az egylet tagjainak tudtára az egylet általános meghívását.

A tüzoltó főparancsnoki állásra eddigelőt tekintélyes polgárt hoztak kombinációba, a kik azonban a pabulatolásra mind azt felelték, hogy az állást nem fogadják el.

Próba bál lesz ma este a Margit-fürdő nagytérjében. A fűldy K. táncztanár rendezi.

A szeretőjéppját agyon ütötte Nagymre bűszörményi lakosi a törvényszék szándékos emberölés büntetettért tizenöt évnyi fogházra ítélte. Ugy ügyés, mint védő, fellebbeztek.

Hangverseny. A cs. és k. 39-ik gyalog-ezred zenekara Csapek Péter karnagy vezetésé alatt f. é. 1891. november hó 15-én a Margit-fürdő dísztermében hangverseny rendez. A szokott és kedvelt hangverseny műsora következő: 1. Kraus induló Csapektől. 2. Nyitány „Zampa” operából Heroldtól. 3. Keringő „Ámor és tavasz” Waldteufeltől. 4. Kar és bordon „Cavalleria Rusticana” operából Mascagni-től. 5. A rezervista álma, katonai hangfestmény Ziehrer-től. 6. „Adj isten” polka fr. „Madarasz”-ból (uj) Zeller-től. 7. Humoreszk, halk trombitára (uj) Neumann-től. 8. A török járőrség Michaelis-től. 9. Szapary induló.

Elmaradt hangverseny. A Bari Alice-féle hangverseny nem tartatik meg, mert mint a hangverseny rendezni akaró velünk tudatja — a főkapitány az engedélyt megtagadta.

Hírek Biharmegyéből. — Nagyváros közgyűlést tartott tegnap előtt. A polgármester bejelentette, hogy a dohánygyár ügyében megindított mozgalom nem vezetett eredményre. A városi tisztviselőknek czélba vett fizetés felemelését a közgyűlés 1893-ban fogja teljesíteni. Fogyasztási adóként a város további három évre évenként 97 ezer forintot fizet. A közgyűlés elfogadta a Körösön építendő vashíd építése iránt a Danubius társasággal kötött szerződést, amely szerint a város 106,000 forint költséggel járul az építéshez. — Kálmán S. biz. tag interpellációra, hogy való-e, hogy a káptalan ajánlatot tett a polgármesternek a Sz. László templom lebontására, ha a mostani reáliskola telkét adja át a város új templom építésére. Sal polgármester azt felelte, hogy neki erről semmi tudomása nincs — Gyilkoság kisérlet. Er-Diószegán éjjel az utczán,

lehet belőlük. November 20-tól 27-ig is több meteor csapatot lehet majd látni a „Bika” és az „Androméda” csillag képbén. Mindez pedig nem akar reklám lenni sem a korcsmárosoknak, sem a kávéházasoknak, hogy kiváncsi urak ott várják be a meteor hullást.

Révész Bálint emlékünnepe. Boldogult püspökünk, Révész Bálint emlékére f. hó 18-ikán — szerdán — d. e. gyászünnepe lesz a kollégiumban, egyidejűleg az egyházkerületi közgyűléssel. A közgyűlés Kiss Áron helyettes püspökösperes imájával kezdődik. Válllyi János főgondnok bejelenti a közgyűlésnek Révész Bálint püspök halálát és ezen haláleset folytán szükségessé vált intézkedéseket: a temetésen való megjelenését az elnökségnek, a püspöki hivatal ideiglenes ellátását, ezen közgyűlés összehívását és az emlékünnepe elrendelését. Ekkor a közgyűlés tagjai az oratoriumba mennek és ott Tóth Sámuel egyh. ker. főjegyző megtartja az emlékbeszédet, melynek előtte és utána a kántus énekel. A gyászünnepezen bizonyosan nagy közönség lesz jelen. Ezután a gyűlést a gyülesteremben folytatják és ott elrendelik a szavazást a püspökvalasztásra. A szavazatok valószínűleg jan. 1-re tartoznak beadni a gyülekezetek presbiteriumai.

Halálózás. A debr. ev. ref. egyház tanítókarának gyásza van. A legképzettebb tanítók egyike, kit a nyáron választottak, elhalt. A gyászesetről a mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki. Özv. Madarassy János szül. Almási Hermina egy a maga mint gyermekei Ilona és férje Egervári Béla valamint fia Jelenffy Károly, nemkülönbön számos rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvél tudatja felejtethetetlen leánya, testvér és sógornőnek néhai MADARASSI KAMILA ev. ref. leánytanítókének folyó évi november hó 13-án életének 20 ik évében történt gyászszos elhunytát. Drága halottunk földi részei folyó hó 15-én, déltán 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szerint a Varga utca 2176. számú halottas háznál tartandó rövid ima után a czegléd utcai sirkertbe örök nyugalomra tetetni. Debreczen, 1891. November hó 13-án. Csendes legyen áma a korán elhunytak! A temetést a „Kegelet” rendezi.

A debreczen bűd szent mihályi vonalon az eddig hetenként csak háromszor közlekedő vegyes vonat a hó tizenötödiktől kezdve, személygyógyász és áruszállítással, naponként fog közlekedni.

Dalestély. A kereskedő ifjak „Dalköre” mint értesülünk jövő hó 5-én a „Margit” fürdő dísztermében válogatott műsorral dalestélyt rendez. Ezen élvezetesnek ígérkező estélyre előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

A debreczeni nőegylet elnöksége felkéri az egylet tagjait, hogy a Csokonai kör november tizenhetedikü ünnepélyén megjelenjen sziveskedjenek, s egyszersmint ez uton adja az egylet tagjainak tudtára az egylet általános meghívását.

A tüzoltó főparancsnoki állásra eddigelőt tekintélyes polgárt hoztak kombinációba, a kik azonban a pabulatolásra mind azt felelték, hogy az állást nem fogadják el.

Próba bál lesz ma este a Margit-fürdő nagytérjében. A fűldy K. táncztanár rendezi.

A szeretőjéppját agyon ütötte Nagymre bűszörményi lakosi a törvényszék szándékos emberölés büntetettért tizenöt évnyi fogházra ítélte. Ugy ügyés, mint védő, fellebbeztek.

Hangverseny. A cs. és k. 39-ik gyalog-ezred zenekara Csapek Péter karnagy vezetésé alatt f. é. 1891. november hó 15-én a Margit-fürdő dísztermében hangverseny rendez. A szokott és kedvelt hangverseny műsora következő: 1. Kraus induló Csapektől. 2. Nyitány „Zampa” operából Heroldtól. 3. Keringő „Ámor és tavasz” Waldteufeltől. 4. Kar és bordon „Cavalleria Rusticana” operából Mascagni-től. 5. A rezervista álma, katonai hangfestmény Ziehrer-től. 6. „Adj isten” polka fr. „Madarasz”-ból (uj) Zeller-től. 7. Humoreszk, halk trombitára (uj) Neumann-től. 8. A török járőrség Michaelis-től. 9. Szapary induló.

Elmaradt hangverseny. A Bari Alice-féle hangverseny nem tartatik meg, mert mint a hangverseny rendezni akaró velünk tudatja — a főkapitány az engedélyt megtagadta.

Hírek Biharmegyéből. — Nagyváros közgyűlést tartott tegnap előtt. A polgármester bejelentette, hogy a dohánygyár ügyében megindított mozgalom nem vezetett eredményre. A városi tisztviselőknek czélba vett fizetés felemelését a közgyűlés 1893-ban fogja teljesíteni. Fogyasztási adóként a város további három évre évenként 97 ezer forintot fizet. A közgyűlés elfogadta a Körösön építendő vashíd építése iránt a Danubius társasággal kötött szerződést, amely szerint a város 106,000 forint költséggel járul az építéshez. — Kálmán S. biz. tag interpellációra, hogy való-e, hogy a káptalan ajánlatot tett a polgármesternek a Sz. László templom lebontására, ha a mostani reáliskola telkét adja át a város új templom építésére. Sal polgármester azt felelte, hogy neki erről semmi tudomása nincs — Gyilkoság kisérlet. Er-Diószegán éjjel az utczán,

vakmerő gyilkossági kísérlet történt. Biró Sándor fia Mihály, hazatérőben volt és egy régi ellenére rá esett. Az orvtámadó rávetette magát áldozatára és egy magával hozott hosszú kést mélyen a testébe mártott. A tettes neve Nagy István, a ki azért haragudott a fiatal emberre, mert egy korcsmai verekedésen az ellenpárton volt. — Az Ipolyi múgyújtómény ügyében a biharmegyei régész egyet újból megkeresi Wekerle minisztert, nyilatkozik, hogy a kilitásba helyezett segélydíj mennyi és mikor utalja ki azt? — Vasvillás Hamlet. A b. új-falu járásbíróhoz, egy veszedelmes embert kérésre a csendőrség, aki félholtra vasvillázta a haragosát. A tettes neve Török János, aki valóságos hamleti szenvedélyből követte el a tettet. Apját régebben megverte Barki Lajos, s ő azt bosszulta meg most a vasvillával. — Lovásárok Nagyváradon, Baross Gábor kereskedelmi miniszter a város felterjesztésére megengedte a biharmegyei gazdasági egyletnek, hogy az évente szeptember hóban tartani szokott lovasversenyekkel kapcsolatosan és ezek tartama alatt kizárólagosan lovasárt tarthasson. E lovasároknak azonban a nagyváradi rendes heti és országos lovasár napjaival nem szabad összeütközniük.

Ahol gyorsan cselekszenek.

Debreczen Nov. 14.

Ha nem is mondjuk, tudják önködedves olvasóink, hogy nem Debreczenről van szó. — Mert hiszen mi lassan, óvatosan és megfontolva szeretünk cselekedni.

Már 1879-ben szó volt új haszárnyák építéséről; sok mindenféle tárgyalás után 1891-nek a végén kihirdetjük a pályázatot két laktanyára, s akkor vesszük észre, hogy bizony helyeiknek kiválasztásával agyoncsap-tuk városunk fejlődését abban az irányban.

1880-ban közbiztonsági építésének a terve merül fel; mi addig civakodunk zöld asztalnál szóval, újságpapíron tollal a felett, hová is építsük azt, hogy eltelik kerek 10 esztendő, de még akkor sem találunk olyan helyet, amelyikben az ellenzék is megtudna nyugodni, pedig már tervünk is, pénzünk is volna rá. (Lásd „Vágóhid“ című cikkünket.)

Hat évnek vihara zugott el Debreczen felett, míg odáig érlelődött a közkórház ügye, hogy az építést megkezdhetjük. Iha! Ezek mind nagyszabású dolgok, vehetik ellen. — De mikor mi a kis dolgok felett is hamleti tépelődéssel kinozzuk magunkat, hónapokig, olykor esztendőig.

És ebben ludas a hatósággal a polgárság s a társadalom is, amely legtöbbször ép olyan lassan, nehézkösen mozog tervezéseiben és cselekvéseiben. Idézhetnénk példát akár-bányát. De nem töljük vele az időt meg a papírost, mikor olyan könnyű találni. — Bezzeg gyorsan tervez és cselekszik Arad; a hová mi iskolába járhatnánk: eltanulni az eleven, cselekvésre kész közszellemet.

Meg is előzi Arad Debreczent, Váradot, meg a többi vidéki metropolisokat sok vívmánnyal, sok hasznos, üdvös alkotással, úgy hogy mi álmélkodva nézünk utána a városok versenyében elől futó szerencsés versenytársnak.

Hallatszik, hogy egy osztrák nagy gyár-vállalat waggon-készítő gyártelepet akar létesíteni Magyarországon területén. Az aradi hatóság, mely minden, eféle készülő tervet, úgy szólván, nyilván tart, alig neszeli meg a waggon-gyáros szándékát, nyomban rajtaront, előnyös ajánlatokat tesz, kapacitálja, megnyeri a németet s a dolog vége az, hogy Aradon néhány hónap alatt fölépül egy óriási gyártelep, amely egyszerre ötven évvel viszi előre az aradi ipart. A waggongyár a nyár derekán még csak tervezet volt, ma már mint egy egész új gyárváros rész működik.

(Kedves szerkesztő Ur! veti közbe valaki, hát a mi dohánnyáruunk, amit a polgármester ur olyan bravúrral elhalasztott Nagyvárad elöl, az semmi! — Kérem vágja vissza a szerkesztő: tessék még egy olyant mondani, — ha tud.) Annak illusztrálására, hogy Aradon a közérdeki kérdések megoldásához hogyan szoktak hozzá fogni és mimódon oldják meg, tanuságtép elmondjuk még a következő eset. Október végén felvetődik az eszme, hogy amíg a vízvezeték elkészül, jó ivóvíz előállítására céljából, kívánatos lenne egy ártézi kut. November elején a lapok cikkeznek a kérdéstről. Másnap egy aradi polgár felajánl 100 frtot az ártézi kut alap-jához. Harmadnap mindenki úgy van meggyő-ződve, hogy érdemes a dologgal foglalkozni.

Erre a mult vasárnap, a város polgármesterének elnöksége alatt értekezlet tartódik, ahol kimondják, hogy ártézi kutra okvetlenül szükség van. Tizenhét polgár nyomban aláír 2250 frtot. Másnap közgyűlést tartanak a megzavaztató kutat, melyre a copfoskodni nem szerető város is felajánl 5000 frtot. Ma, talán már furják is a kutat. Debreczenben az ártézikut furatásához is öt esztendőig készültünk és már második öt esztendője, hogy költjük rá a tenger pénzét — végzetes szerencsétlenségünkre — még eddig siker nélkül.

A fentebbi csattanás példából azt is látjuk, hogy Aradon az ilyen közhasznú ügyeket a polgárság nem bizza egészen a városra és nem helyezi magát és intézményeit a hatóság gyámokodása alá, ahogy Debreczenben szokás.

Hanem maga a polgárság is fellép mint kezdeményező és a mi kitalál a maga erejéből, azt megcsinálja a város segédelme nélkül is.

Közgazdaság.

Követendő példa. Szilágymegye közgyűlése legutóbb egy közszégi gyümölcsfa tenyészteséről beterjesztett szabályrendelet-tervezetet állapított meg és egyuttal kimondta, hogy minden község (város) s illetve a csoportosított községek egyuttal kötelesek a „Gyümölcs-Kertész“, című lapot járattatni s azt a falkola-kezelő rendelkezésére bocsátani. Bizony ideje volna már, hogy hatóságaink általánosságban nagyobb figyelmet szentel-nének az egyes termelési ágakban szükséges szakértelem megszerzésére, a minél nemcsak a gyümölcsészet, de más szakmába vágó szaklapok köztelvező járattatása nem a legutolsó eszköz volna.

Baromfiaink satnyulásának egyik fő okát az állatok rokontenyésztésében találja, a földmívelésügyi miniszter mult hóban kelt és a baromfi-tenyésztési bizottsághoz intézett leiratában, épp azért szükségesnek tartja, miszerint a bizottságok a termelőknél oda hassanak, hogy ezek vérfelújítását céljából egymás között him-állataikat kölcsönösen kicseréljék. A földmívelésügyi miniszter ezen fe hívásával teljesen egyetértünk s reméljük, hogy ha a baromfi-tenyésztési bizottságok működésüket a körülményre kiterjesztik, úgy nemcsak, hogy fajbaromfiaink satnyulásának nem indul, hanem ez által az ivadéki is erőteljesebb és fejlettebb testű lesz, sőt a tojások termékenységének százaléka is emelkedni fog.

Vegyes hírek.

* Magyar nyelvű magyar főváros. A népszámlálás adatainak nagy tömegéből Körösi József, a fővárosi statisztikai hivatal igaz-gatója, újabb érdekes csoportot dolgozott fel: Budapest lakosságának nyelvi viszonya-it. Az eredmény annyira kedvező, hogy ma már magyarnak mondhatjuk a magyar főváros-t. Mert Budapestben ma már a magyar nyelv a legelterjedtebb, ezt 403,941 ember érti, míg a németet csak 313,040, a tótöt 66,901. Egyéb hazai nyelveket ért 20,028 ember. Tíz évvel ezelőtt még a német szót értők multák fölül a magyarul beszélőket. A németül beszélők közt nagy számmal vannak a külföldi eredetűek: 39,098 ausztriai és németországi ember él Budapesten. A csu-pán magyar a nyelvű beszélők száma 146,000, a csupán németül beszélőké 57,000, a tisz-tán tótoké 11,000. Legtöbben vannak olya-nok, kik magyarul és németül tudnak 210,000 A tótok közül 11,600 tud magyarul, 8,100 németül. Nemzetiség szerint a magyarok kö-zül 170,288 tud németül, 9,242 tótul, 991 oláhul sat: csupán magyarul 145,520. Az idegen anyanyelvűek közül magyarul tud 57,405 német, 10,988 tót, 4441 oláh; a többi nemzetiségűekből átlag 43%. Hittételezetek szerint most is legmagyarabbak a kálvinisták, kik közül 98% beszél magyarul; aztán kö-vetkeznek a zsidók 88%-al, az evangélikusok 82%-al s leghátul a katolikusok, kik közül csak 79% beszél magyarul. A német nyelv bírása az utóbb tíz év alatt valamennyi fe-lekezettel csökkent.

* Utcali könyvtárak Oroszországban. Mint Pétervárról írják, Pobjedonoszev, a szent zsinat elnöke, új módot talált a népevelésre. Orosz-orország mindkét fővárosában, Péterváron és Moszkvában, üveglakos szekrényeket állit-tattott ki az utcákra s a szekrényekbe val-lásérkölösi füzeteket raktak levelenkint, úgy hogy az úvegen keresztül el lehet olvasni az egész históriát. A járókelők megállanak a szekrények előtt s míg egyikök fonszóval olvas, a többiek áhíttatosan hallgatják. Az utczai könyvtáraknak ez a sikere arra ösz-tözi a zsinat elnököt, hogy a nagyobb vá-rosekben mindenütt állitasson fel ilyen szekrényeket.

* Az éhező Oroszország. A tífez egyre több áldozatot követel az éhínségben sínylő oroszországi kerületekben. Az éhező paraszok számos kerületben rablótámadásokra vetemed-tek. Kurszknak és Veronesben szervezett bandák vannak, a melyek még a tehervona-tokat is kifosztják és jobb módu gazdák tanyáit és majorjait is megtámadják. Chela binskban egy asszony megölte három gyer-mekét, magát pedig felakasztotta, a föltt való elkieseredésében, hogy gazdag szomszédja nem adott neki pár font lisztet kölcsön.

* Felpofozott halott. Ilyen eset is történt még pedig Csanádmegye egyik magyar köz-ségében, hát ez pedig úgy esett meg, hogy egy asszony meghalt difteritisben s mikor összejöttek az öreg asszonyok megmosni s felöltöztetni, öltöztetés közben egy öreg anyó kihuzta a ládáját, nagy reméllettel látja, hogy a tiszta fehérszövetek közt ott van az ő dunái és párnáinak zibái, persze a toll és a pehely rég eladódott; — egyet fordul s oda ugrik a halott asszonyhoz s jobbról-balról úgy magyarosan képen türi; persze a többi anyók ijedtek meg, azonnal leírdre hulván s imádkoztak, hogy egy veszett asz-sonytól szabaduljanak meg, csak később értették meg, hogy a halott asszony életében bejáratos volt a pofokodó asszonyhoz s al-kalom adtán ő lopta el a zsandárokkal kere-

sett és meg nem talált pehelytollakat, melye-ket a tolszedőnek adott el. A bánatos férj pert indít; neki része nem lehetett a toll szerzésben, mert elválva élt boldogult fele-ségétől.

* A pápa helyzete. Rómában — egy távirat szerint — mindenféle azt beszélék, hogy a pápa a napokban újabb köríratot fog intézni a nagyhatalmakhoz, melyben felszólítja azokat, hogy a szentszék tarthatatlan helye-zét megerősíték, mert ellenkező esetben kény-telen lesz Rómát elhagyni.

Husarak.

Megállapítva és bejelentve 1891. nov. 11-től 18-ig.

46 kr. Rác Györgynél Csegléd utca 2599 sz. alatt. Csapó utca 587. sz. alatt. Benzse Józsefnél Csapó utca 703 szám alatt. Kovács Jánosnál Csapó utca 791 sz. a.

50 kr. Rác Györgynél Csapó utca 326 szám alatt a mérsáros társaságnál Mee-ter utca 3655 Csapó utca 240 és 376. Könyök utca 574. Kut utca 2923 sz. a.

52 kr. Ungvári Andrásnál Piac első sz. székben. Csegléd utca 55. sz. a. Dedó ut-oca 125 sz. a. Mester utca 1113. sz. Tanító utca 1392 szám alatt, Csapó utca 3162 szám alatt Kovács Jánosnál a hentes székben a társaság 18 székében valamint a h á r o m i z r a e l i t a mérsárszékben a piacon. Debreczen, 1891. nov. 10.

Főszerkesztő és kiadó lapfőlapjados: Vértési Arnold.

Felelős szerkesztő: Vértési Gyula.

Kiadó nagyobb lakás!

A cseglédutcai 3-ik számu (Kaffka-féle) szegletház

egész első emelete hivatalok, egyletek, társasakörök részére, vagy magán lakásul egészben vagy részben

1892. év Május 1-től kezdve kiadó. Debreczeni első takarékpénztár.

Németország tekintélyesebb orvos egyeteméi-től felülvizsgált és a cs. kir. magyar helytartóság által kitünő haszonvetősége miatt engedélyezett Weber-féle

köszvényvászor

köszvény, rheuma (idegzagzaglás), keresztcsontfájás, or-báncz, mell-, hát-, és gerinczántalmak, lábköszvény-zületi bántalmak stb., mindenféle kéz- és lábörögés s, különösen öreg erek, megdagadt tagok, fúzomádások, oldalnyílások ellen, mint biztos és gyors gyógyszer bárkinek melegen ajánlató.

Ezen köszvényvászor a hasonló fajtáktól az által különbözik, hogy a csodálatos győzgerő, más szerkektől eltérően, melyek bedörzsölés stb. által használtak, a szenvedő testrészc helyezettnek és ezáltal azt a hi-deg levegő behatásától megóvják ésa állandó lélekzést nem akadályozzák.

Csomagokban, használati utasítással együtt 1 frt 05 krét kapható; kettős, erősebb fájdalmat enyhítő vászor pedig 2 frt 10 krét.

Csak a védjeggyel ellátott csomagok valódiak. A dr. Buron-féle

Párisi általános tapasz,

minden képzelhető veszélyes seb, csont- és lábdaganat, valamint mindennemű sebek, genyedés, daganatok (tályog), körümguladás, az ugynevezett féreg, égési se-bek, minden eshetőleges sérültség, éharaps, fűtés vagy vágás és fagyás folytán keletkezett sebeket még a leg-makacsabb esetben is sikerrel gyógyít.

Ezen párisi általános sebtapasz fölöleg, hogy tőle a seb bármintemű jel hátrahagyása nélkül be-heged.

Egy tégegy használati utasítással együtt 35 k. nagy tégegy 70 kr.

Valódi minőségben kapható: Debreczen, Dr. Rothschnek V. Emil gyógy-szertárában.

(Telephon 5. sz.)

SARG Glycerin különlegességek.

Sarg F. A. feltalálása és bevezetése óta ő felsége a királyné és a legmagasabb udvari körök tagjai, ugymint sok idegen uralkodó által használva. Ajánlva Baron Liebig, Hebra, Zeissl, Scherzer udvari tanácsos tanárok stb. Thomas bécsi, Meister gothai udvari fogorvosok által.

Glycerin szappan papírban, szelen-czékben, deszkákban és dobozokban. — Méz Glycerin szappan carionban. — Folyadékos Glycerin szappan üve-gesében. — Toilette carbol glycerin szappan — Eucalyptus glycerin szappan. — Glycobastol (hajnövesztő szer). Chinin glycerin kenőcs. — Glycerin crème. — Toilette glycerin stb.

KALODONT, orvosnődrőleg megvizsgált FOG-CREME. F. A. Sarg's Sohn et Co. cs. k. udvari szállító. Kapható helyben a gyógyszereszeknél és illatárusoknál.

Utczai lakás kiadó május 1-re

Nagy-ujtoca elején az 1708. sz. emele-tes házba! és Széchenyi-utczán 1812. sz. a.

Legjobb minőségű Illatszerek és szappanok

fog, köröm, ruha és hajkefék, aczél olló és zsebkécek, pénz és szivartárczák férfialapok, nyakkendők és keztük, lovagló és vadászati czikkek, gyermekjátékok ALKALMI AJÁNDÉK TÁRGYAK, legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar, műiparuk raktárában.

Zsebkendők

rendkívül nagy választékkal valódi rumburgi-vászorból tiszta fehér és színes kivitelben igen jutányosan kaphatók

Kardos Lászlónál CZEGLÉD-UTCA.

MIKADO-TEA

fehlalmatlan jó minőségben ki'önként 8 frt. — Congo 4 frt. — Souchong 5 frt. — Moring 6 frt. l'grmkéut uj aratásban (1891/92) épen most érkezett meg. Szétküldés bérhova, 1 kgr. vételnél post-díj mentesen mindenhová utánvétel. Képes árjegyzékek ingyen és portmentesen.

„Au MIKADO“ cs. kir. udvari szállító. Bécs I. Stefansplatz, Schulerstrasse 3/y.

Arverési hirdetmény.

A „Debreczeni ipar- és kereske-delmi bank“ megkeresésére ezennel köz-hírré teszem, hogy a fentnevezett bank-nál zálogba adott lejárt, és ki nem vál-tott tárgyak, és pedig arany, ezüst-neműk és értékpapírok a kereskedel-mi törvény értelmében folyó novembr hó 18-án délutáni 3 óraker az intézet helyiségében (piacz-utca 1829. sz.) köz-bejöttömmel nyilvános árverésen el fog-nak adatni.

Debreczen, 1891. évi november hó 14-én. (P. H.) Paksy Imre s. k. kir. közjegyző.

Nincs többé köhögés.

Mell és tüdőbaj ellen. Dr. med. FÁYKISS Szepesi kárpáti nővénykivonata Egy üveg ára használati utasi-tással 75 kr. CZUKORKA 1 dobozzal 35 kr. 1 csomag 20 kr. THEA Egy csomaggal 50 kr. kis 25 kr. Tizenöt év óta legjobb eredmén-nyel használtak köhögés re-ketség, katarrhus, hökhur-t, nátház (influenza), szilk-mellűség, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy Kristóf“-hoz cím-zett gyógyszerárúban. Budape-sten, továbbá Török Józsefnél, királyi-12. Debre-czenben: Dr. Rothschnek Emil — Tamásy Béla gyógyszerész uraknál. (1) Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Női divat terem.

Kunz József és Társa

özégnél

DEBRECZEN,

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

Őszi és téli

évrődra a

legujabb divatkelmék

dnsválasztékban raktárra érkeztek,

melyekből kívánatra saját újonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítatunk elő.

Vászon kész fehérnemű és szőnyeg

nagy raktárunk

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

Leggazdagabb választék

divatos

legyezőkben

Wertheimer József,

legyező gyárában.

Wien, I. Opernring No.

Képes árapok ingyen.

Bámulatos olcsó árak mellett.

Választékai mint a kívánatra.

Kaszanyitzky Endre

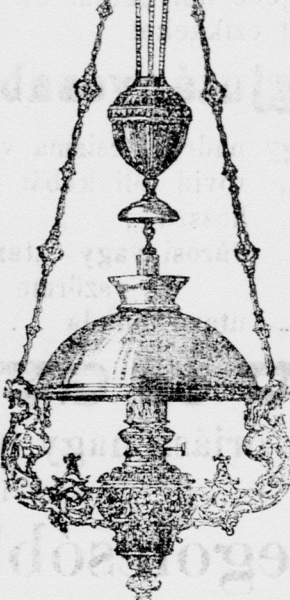
előbb

Kuhinka István K.

üveg, porcellán, lámpa és háztartás cikkek raktára

DEBRECZENBEN

ajánlja pontos kiszolgálat és gyári árak mellett az őszi és téli idényre újonnan érkezett és nagyválaszték-
kal berendezett

DITMAR-

és

Brüner-féle

legjobbnak elősmert gyártmányu

salon, függő

és

asztali

petroleum lámpák

s minden hozzátartozó cikkek nagy raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Durva és felpattogzott bőr ellen!

A société de médecine de France Párisban.

Popp odaline des Indes-ét

mint a bőr ápolására ezéző újdonstágot meg vizsgálta és annak hatását olyanak találta, mely a gycerin felhasználásával hasonló ezézből került szereket messze fül mulja.

Gyár és raktár: Bécsben I. Bognergase 2 valamint Debreczenben: Tóth Béla, (főraktár Dr. Rothschnek V. E., Balázs A. Mihálovits István Muraközy L. örökösai, Örvényi Ottó Szilágyi P. M., Tamássy Béla, Füleky P. urak gyógyszerárúháza, ugyazinté Szent Királyi Tivadar, Csanak J. és Schwarz B. urak üzletiben és Magyarországon minden gyógyszerárúházaiban, gyógyszerüzleteiben és illatszerek kereskedésében.

Egy okleveles gyakorlati tanító.

könnyen felfogható methodus szerint, legkivált felnőtt személyeket a

német nyelvre

rövid idő alatt alaposan megtanítani képes, szerény díj mellett tetszés szerinti időben órákat ad.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tölsner Adolf

os. és kir.

tekeasztalgára

BÉCS, Rampersdorfgasse 7. sz.

ajánlja legujabb szerkezettől

szabad. forgatható tekeasztalai valamint új és használt tekeasztalok és kávéházi eszközök nagy raktárát.

Nagy raktár férfi és fü kalapok és sapkákban

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy az őszi és téli idényre férfi szabó üzletemet a legujabb divatu

Bel- és külföldi gyapjuszövetekkel

szereztem fel. Készítök minden szabósághoz tartozó munkákat, katonai egyenruhákat, kitünő szabás és izlésees kiállításal feltünő olcsó árak mellett.

Továbbá ajánlom férfi divat üzletemet fehérneműek, kalapok izlésees nyakkendők, illatszerek, fogporok, séta-botok, esernyők, Jäger és Univerzum alsó ingek és nadrágok s minden a divathoz tartozó cikkekben

jutányos árak mellett;

a nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Kubinyi Lajos

férfi-szabó, uri divat és egyenruházati üzlete

Debreczeo, Czegléd-utca a gyógyszerárúházzal szemben.

Illatszerek, fogporok, pasták és szappanok.

A midőn a nagyérdemű helybeli és vidéki tisztelt közönségnek irányomban tanusított eddigi becses bizalma és pártfogásáért a legőszintébb köszönetemet nyilvánítom, egyuttal vagyok bátor tisztelettel értesíteni miszerint az itteni piacon 5 éven át feuntálló

„KEGYELET”

czimű temetkezési intézetemet a mai kor igényeihez képest nagyobbítani óhajtván mely tetemes költség és beruházásokat igényel, e ezézből

Kernáts Gyula urral

társulván, és az üzletet ezután

KERNÁTS ÉS FISCHER

törvényszéki leg bejegyzett cég alatt tovább folytatjuk.

Kernáts Gyula ur, ki ezen üzlet nagyobbitásához nemcsak nagyobb tőkével járul, de az üzletbeni alapos szakértelmével közre is működik, hogy üzletünk a mai kor igényeinek megfelelő és az országban az első sorában sorlandó legyen, nem fogunk sem költséget, sem fáradságot kimélni, hogy ugy a helybeli mint a vidéki tisztelt közönség kívánalmainak minden tekintetben, a legjutányosabb és legpontosabban eleget tehesünk.

Tájékozásul vagyunk bátrak a n. é. közönség becses figyelmét az alábbi árakra felhívni, mely szerint a fokozatos verseny folytán a mai naptól fogva

egy gyermek fakoporsót 80 krtól feljebb

„ felnőtt részére egy 200 cm. fa koporsót 4 frttól „

„ gyermek érczkoporsót 4 „ „

„ 200 cm. érczkoporsót 24 „ „

s egy legolesőbb temetést egy felnőtt egyén részére már

10 frtért rendezünk 2 fogatu halottaskocsival együtt,

Elvállalunk továbbá vidéki temetések rendezését is a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, valamint

hulla szállításokat

ugy helyben mint vidéken az ország vagy külföld bármely városba és városából szállítva.

Nagy választék ércz és francia művirág koszorúk és koszorú szalagokban, valamint

álló és függő sir és kivilágítási lámpákban.

Kérve a n. é. közönségnek becses pártfogását és bizalmát biztosítván a legszolidabb és pontos eljárásunkról

tisztelettel

Kernáts és Fischer.

Sürgöny czim: **„KEGYELET”** Debreczen.

A magas kormány 82.502./II. 1888. számu rendeletével ajánlva!

A nagymélt. belügyminiszterium által szabályrendeletileg előirt

Tűzoltószerek,

szabadalmazott központi szelepszáró kengyeles és más szerkezettü tüzi fecskendők, magyar egységes csavarral ellátva, mindennemű tümlők, teljes tűzoltói felszerelések, közsegek, tűzoltóságok, gazdaságok és gyárak részére, a legkitünőbb minőségben, jótállás mellett jutányos áron kaphatók

TARNÓCZY

tűzoltószerek- és gépgyár részvény-társaságnál

BUDAPESTEN.

Gyár: Külsőváczi-ut 527. sz. Mintatelep: Váci körut 78. sz.

Az 1891-iki aradi kiállításán rendezett nyilvános versenyen a legnagyobb I. díjjal: állam ezüst érem és díszoklevéllel kitüntetve.

SZŐNYEGEK,

függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI czégnél.

UJONNAN BERENDEZETT

gyapjuszövet-raktár.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon egy rég tapasztalt hiányt pótlandó, a már közel 50 év óta fennálló

posztó-nagykereskedésünkben

egy a mai igényeknek minden tekintetben megfelelő

kicsinybeni eladási osztályt

rendeltünk be, melyet, sem fáradságot, sem nagyobb befektetést nem kímélve,

a legújabb divatu valódi **ANGOL FRANCZIA**

és az általunk itt meghonosított

Brassói, ujabban pedig Gácsi

gyapjuszövetekkel

felette dus választékban ellátván, ezeket minden versenyt kizáró

eredeti gyári árakban

fogjuk árusítani. Különös sulyt fogunk arra fektetni, hogy a n. é. közönség igényei nemcsak a legjobb és legújabb divatu szövetek beszerzése, hanem legolcsóbban jegyzett gyári árak folytán észlelhető nagyobb megtakarítások által minden tekintetben kielégíthessenek.

Ezen újabb vállalatunkat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtunk kiváló tisztelettel

Biedermann E. és Fia

posztó nagykereskedők.

Tiszta gyapjúból készült brassói és gácsi szövetek.

VALÓDI FRANCZIA és ANGOL SZÖVETEK.

Nagy raktár valódi színű egyenruházati és liberia szövetekben.

Liebe J. Pál Drezda.

Liebe sagradabóra (Cascara sagrada),

nehézségek vagy ártalmasság nélkül ható enyhe hashajtószert, kellemes ízű rendez a dugulást tartósan és hossza, sabban használható. Eredeti üvegekben a gyógyszerárakban. Kizárólag „Leba”-féle kéréndő.

Raktár: p3
Dr. Rothschnek gyógyszerárában.

Bőr tisztálaltalanság.

szepülő, bőrküteg, májfolt, rücsök stb. ellen. leghathatósabb gyógyszer:

Bergmann nyirfa-balsamszappana.

egyedül Bergmann és tsa által Drezdában 25 és 45 krért kapható Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárában.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. érd. közönség b. tudomására hozni, miszerint a CSANAK-házban 10 év óta fenálló

férfi és gyermek-ruha

raktáramat a **Huszar Károly** fűszerkereskedő volt üzlethelyiségébe helyeztem át, és ezen alkalommal vagyok bátor az alant felsorolt cikkeket

a legjutányosabb árak mellett szolgálni:

Egy nadrág, csizma vagy pantallós	2 forinttól feljebb
” rövid téli kabát (Mikádó)	5 ” ”
” hosszú ” ” posztó béléssel	7 ” ”
” városi vagy utazó (Mentikoff szörme béléssel	10 ” ”
” utazó bunda	26.50-tól 100 frttig.

FIU és GYERMEK-RUHÁK

óriási nagy választékban minden áron és több itt fel nem sorolt cikkeket

a legolcsóbb árban számítok.

Vidéki megrendelések

azonnal eszközöltetnek és nem tetszés esetén szívesen becsértetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását továbbra is kérve,
kitünő tisztelettel

Katz Herman.

Uj hatható gyógyszer.
Előkészít orvosoktól bizonyítványok.
Ártalmatlan, gyógyszer nélkül.

Minden Ideg-betegségnek

legmelegebben ajánlatik a már 21 uj kiadást ért Weismann Róbert által irt:

Idegbetegség 's gutaü tésekről, annak megátlása és gyógyítása.

Ingyen kapható: Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárában.

Jutányos, szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos fiai

özégnél:

Divatos női ruhaszövetek kasán, flanel, moldon.

legújabb ruhadiszkek,

fekete divatkelmék,

szines és fekete selymek,

mosó velezek.

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek TRICOT öltönyök

Normal gyapju és pamut alsó-ingek, ujjasok s nadrágok téli harisnyák, kesztyük.

Az idén szép raktárt tartunk.

Brassói posztókban, takarók és lópokróczokban.

ÉRTESITES

Van szerencsém a t. építész urakat, valamint a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemben

a legkitünőbb gyártmányu

AGYAG és majolika kályhákat

bevezettem és egy nagyobb szabásu felállított mintakályha- valamint készletraktár fölött rendelkezem

Tekintve, hogy gyárosom a legügyesebb és legmegbízhatóbb kályhaszerelőjét bocsájtotta rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőim igényeinek tökéletesen megfelelhettek.

Midőn a t. építész urakat és a n. é. közönséget

AGYAGKÁLYHA RAKTÁROM

megtekintése céljából tisztelettel meghívom, egyuttal felhívom b. figyelmüket legdusabban felszerelt

vaskályharaktáramra

fa, szén és koaksz fűtésre.

KÉPES ÁRLAPOK BÉRMENTVE.

Tisztelettel

TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA, DEBRECZEN, VÁROSHÁZ SARKAN.

Christofle & Co WIEN I. Oper. in 5

cs. és k. udvari szállító. (Heinrichshof)

Minden kidíltatáson a legmagasabb kitüntetés.

Legnehezebben megozústóztótt mindennemű. ét és asztali eszközök, kiházásitási kellékek tábla, thea és kávé szervizek, aufszatek (asztalékek)

egy egyszerű, mint a legdiszesebb kivitelben.

Különleges cikkek

szállodák, vendéglők és kávéházaknak, ugy szintén neveldeknek, clubboknak, tiszti ét kezdéknek és hajóknak.

Az ezüst mennyisége minden darabra reá van véve, ugyazintén a teljes név

HIRSTOFLE és a fouti gyárja.

Egvedül póték valódi ezüst helyett.

12 evőkanál	frt. 17.-
12 villa	17.-
12 kés	17.-
12 csomaga-villa	15.-
12 ” kés	15.-
12 kávé kanál	9.-
12 moccakanál	7.-
1 Levesmerő	5.30
1 tejmérő	3.20
1 főzélék kanál	4.-
12 villa- és késtartó	8.25
1 tállaló villa	1.50

Árszámítások és képes árlapok ingyen.